

PÕHIKOOLI EESTI KEELE JA KIRJANDUSE LÕPUEKSAM 2009

HINDAMISJUHEND

Eksamitöid hinnatakse vastuslehe (võtme) alusel.

Hindamisele eelneb eksamitööde ja võtmes antud vastuste analüüs ning vajadusel **vastuslehe standardiseerimine**, et vältida õpetamise erinevusest ja seeläbi vastuste variatiivsusest tulenevaid hindamisprobleeme. Eksamikomisjoni otsus muuta võtit kantakse **koos põhjendustega** hindamisprotokollis.

Kui kooli eksamitöid hindab rohkem kui üks õpetaja, peaks eksamikomisjoni tööjaotus põhinema ülesandeti hindamisel. Sellega väheneb hindamise subjektiivsus ning kooli piires on eksamitulemused võrreldavad.

1. Lugemisosa eest on võimalik saada kuni 30 punkti.

- **Lugemisülesannetes hinnatakse vastuste sisulist õigsust. Õpilase vastus ei pea sõnasõnalt kattuma vastuslehel esitatuga. Arvestada tuleb õpilase vanusest tulenevaid sõnastuslikke iseärasusi.**

- Iga ülesande juures on märgitud võimalik punktide arv. Vastuslehel on näidatud, mille eest ja kui palju punkte õpilasele antakse.

- Eksaminand ei kaota punkte, kui ta vastab küsimusele õigesti, kuid teeb seda ühe sõna või pooliku lausega või kui tema sisult õiges vastuses esineb õigekirjavigu.

2. Lühikirjandi eest on võimalik saada kuni 40 punkti.

- Lühikirjandis hinnatakse nelja aspekti: sisu, õigekirja, sõnavara ja stiili, ülesehitust. Lõplik punktisumma saadakse osatulemuste liitmisel. Näiteks: kui kirjandi sisu on hinnatud 15 punktiga, õigekirja 6 punktiga, sõnavara ja stiili 3 punktiga ning ülesehitust 2 punktiga, siis on õpilase lõpptulemus $15 + 6 + 3 + 2 = 26$ punkti.

Sisu		Õigekiri		Sõnavara ja stiil		Ülesehitus	
20	Tekst vastab teemale, on üldistusjäoline ja isikupärane, mõtted on esitatud selgelt ja veenvalt.	10	Tekstis on 0–2 õigekirjaviga.	5	Sõnavara on ulatuslik ja lausestus mitmekülgne, tekstis on 0–1 stiiliviga.	5	Tekst on liigendatud tervik, ülesehitus on loogiline ja sidus.
15	Tekst vastab teemale, on üldistusjäoline, mõtted on esitatud selgelt.	8	Tekstis on 3–5 õigekirjaviga.	4	Sõnavara ja lausestus on kohati ühekülgne, tekstis on 2–3 stiiliviga.	4	Tekst on tervik, ülesehitus on loogiline, kuid lõigu piiridel esineb liigendusvigu.
10	Tekst vastab teemale, kuid on üldsõnaline, mõtted on esitatud arusaadavalt.	6	Tekstis on 6–8 õigekirjaviga.	3	Sõnavara on ühekülgne, esineb lausestusraskusi, tekstis on 4–5 stiiliviga.	3	Teksti ülesehituses on vastuolud, teksti osades esineb liigendusvigu.
5	Tekst vastab üldjoontes teemale, kuid mõtted on kohati seotud ja ebaselged.	3	Tekstis on 9–11 õigekirjaviga.	2	Sõnavara ja lausestus on algelised, tekstis on 5–6 stiiliviga.	2	Teksti ülesehituses on vastuolud, mõni tekstiosa puudub.
1	Tekst vastab üldjoontes teemale, kuid on raskesti mõistetav.	1	Tekstis on üle 11 õigekirjavea.	1	Sõnavara on kohati sobimatu, lausestus algeline, tekstis on rohkem kui 6 stiiliviga.	1	Tekst on vormitu, ülesehitus on ebaloogiline.
Tulemus 0 punkti.		Tekst ei vasta teemale. Ülesandest ei ole aru saadud, see on lahendamata.					

- Samas sõnas või morfoloogilises vormis korduvad vead loetakse üheks veaks. Vt hindamisjuhendi lisa 1.
- Mustandit lühikirjandi hindamisel ei arvestata.
- Kirjaliku kõne puudega õpilase lühikirjandit hinnatakse diferentseeritult. Vt hindamisjuhendi lisa 2.

3. Keeleülesannete lahendamise eest on võimalik saada kokku kuni 30 punkti.

- Keeletesti iga õige vastus annab 0,5 või 1 punkti.

4. Eksamitöö punktiarvestuses kasutatakse ümardamist.

- Eksaminandi lõpptulemus ümardatakse alati õpilase kasuks. Näiteks, kui õpilane kogus eksamitööga 76,5 punkti, siis tema lõplik punktisumma on 77 punkti.

5. Eesti keele lõpueksami hindepiirid on järgmised:

90–100 punkti hinne „5”;

70–89 punkti hinne „4”;

45–69 punkti hinne „3”;

20–44 punkti hinne „2”;

0–19 punkti hinne „1”.

6. Hindega „3” alates 35% punktide arvust võib õpilasi hinnata kooskõlas haridus- ja teadusministri 3. detsembri 2008. a määrusega nr 70.

LISA 1

Lühikirjandi vigade märkimine ja kokkuarvestamine

Tekstis kasutatakse ortograafia-, interpunktsiooni-, tähe- ja sõnavea puhul allakriipsutust, kokku- ja lahkukirjutamise vea puhul vastavalt märke \updownarrow ja \updownarrow ; sõna- ja tüvekordusi tähistatakse ristikesega. Stiili- ja sõnajärjeveale, lauseosa paigutuse veale ja küsitavusele tõmmatakse tekstis alla laineline joon.

Äärelle märgitakse vigu järgmiselt:

- | ortograafiaviga: häälikuortograafiaviga, kokku- ja lahkukirjutamise viga, suure ja väikese algustähe viga, poolitamisviga, vormiviga;
- ∨ interpunktsiooniviga;
- { lausestus-, stiili- või sõnavalikuviga: arusaamatult väljendatud mõtted, sobimatu sõna kasutamine, sõna kasutamine vales tähenduses, sõna- ja tüvekordused jms;
- ? küsitavus, faktiviga vms;
- √ sõna või lauseosa puudub;
- ┌ taandrida.

Korduvvead

Üheks veaks loetakse samas sõnas või morfoloogilises vormis korduvad vead (nt *tegematta* ja *lugematta*; *läind* ja *teind*; *kirjutus laud* ja *tarvitamis juhend*), lause lõpumärgi korduv ärajätmine, ütte või liitlause koma(de) korduv ärajätmine, otsekõne korduvad vead jms.

Kõik vead on täisvead. Stiilivigu ei loeta õigekeelsusvigade hulka.

LISA 2

Püsiva kirjaliku kõne puudega õpilase (düsgraafiku) lõpukirjandi hindamisest

Püsiva kirjaliku kõne puudega põhikooliõpilase lõpukirjandit hinnatakse diferentseeritult.

Püsiva kirjaliku kõne puudega on õpilane, kes saab regulaarselt logopeedilist ravi või kellega õpetaja töötab individuaalselt logopeedi nõuannete järgi.

Kui õpilase kirjaliku kõne puue ei korrigeeru kestval logopeedilisel ravil, hinnatakse tema kirjalikke töid diferentseeritult.

Kirjalike tööde diferentseeritud hindamisel arvestatakse düsgraafiaale omaseid spetsiifilisi vigu vealiikide järgi. Ühte liiki vead loetakse üheks veaks.

Lõpukirjandi nõuded ja hindamiskriteeriumid on kõigile õpilastele samad. Diferentseeritult hinnatakse häälikuortograafiat, seejuures ei loeta ortograafiavigu raskema kaaluga vigadeks.

Eraldi vealiigiks loetakse järgmised eksimused:

- pika täishääliku (nt **koli** taga *pro* **kooli** taga);
- ülipika täishääliku (nt vaatas **male** *pro* vaatas **maale**);
- pika suluta kaashääliku (nt lõi **kana** ära *pro* lõi **kanna** ära);
- ülipika suluta kaashääliku (nt läks **lina** *pro* läks **linna**);
- lühikese sulghääliku (nt **tupa** *pro* **tuba**, **tulep** *pro* **tuleb**);
- pika sulghääliku (nt **kukked** *pro* **kuked**, **olematta** *pro* **olemata**);
- ülipika sulghääliku (nt **koti** *pro* **kotti**, **kõikki** *pro* **kõiki**) märkimisel.

Kokku on 7 vealiiki.

Diferentseeritud hindamisel tehakse õpilase lõpukirjandile mäрге „hinnatud diferentseeritult”. Põhikooli lõputunnistusele märgitakse hinne täiendavate kommentaarideta.